

finde Sted paa Aſtedet for en Landvæſenſscommiſſion, da maae ogſaa vedkommende Bidner ſtevnes med det lovbefæmte Barſel, der er det ſamme ſom det, hvormed de ſkulle ſtevnes til at møde for den ordinaire Ret, ſat paa det ſamme Sted, medmindre de godvillig renoncere derpaa, og vilde de indrømme at møde for Landvæſenſscommiſſionen uden Barſel, ſaa kan man vel ogſaa antage, at de vilde indrømme ſaadant med Henſyn til at møde for Retten paa Aſtedet. Der bliver alſaa kun tilbage Spørgſmaalet om den forøgede Bekoſtning, men den vil reducere ſig til de Retsgebyrer, der ſkulle erlægges for Thingvidnets Optagelſe, idet Betalingen til Stevningſmændene for Forkyndelſen o. ſ. v. vil være akkurat den ſamme, hvad enten Stevningen er udfødt af en Retsbetjent eller af en Landvæſenſscommiſſion. Der bliver alſaa, ſom ſagt, kun tilbage Bekoſtningen til Retten, og den vil reducere ſig til nogle ſaa Rd. Den anden Forſkjel, der findes mellem diſſe 2 Forſlag, er den, at efter det ene er det kun for den ordinaire Retsbetjent, og efter det andet er det for en Retsbetjent med Tilſætning af 2 Landvæſenſscommiſſairer, at Vidneforſlen ſkal finde Sted; der ligger egentlig Forſkjellen. Jeg vil nu antage, at der, hvad jo ogſaa fremgaar af Forſvaret for Udvalgets Fleertals Forſlag, vil blive indvendt mod det Førſte, at det er ønſkeligt, at denne Ret tillige beſtaaer af de ſpecielt ſagkyndige Folk, ſom Landvæſenſscommiſſairerne ſkulle være; men hertil vil jeg bemærke, at man dog maa antage, at den Part, der vil føre Vidner, har ſat ſig ſaaledes ind i Sagen eller har en Conſulent, der er ſaaledes inde deri, at han klart kan fremlægge for Retten, hvad det er, hvorom Vidnerne ſkulle spørges, og hvorledes Spørgſmaalene ſkulle fremsættes for dem. Der tabes alſaa Intet ved, at en Retsbetjent alene adminiſtrerer Retten, men hvad der kan tabes ved, at Retten tillige i dette Tilfælde beſtaaer af de 2 Landvæſenſscommiſſairer, det er, at hvor der er Spørgſmaal om de juridiffe Reglers Dpretholdelſe, kan en Retskjendelſe blive affagt af dem, der ikke have den fornødne Indſigt deri. Der er endelig en Betragtning, ſom jeg troer taler for Udvalgets Mindretals Forſlag, og ſom ogſaa af de Herrer, der have

Saameget mod Theoretikere, og vel ogſaa ſige, at det er Theoretikere, der her tale for Mindretallets Forſlag, vel maa anſees for at have nogen praktiff Betydning, og det er den, at naar man ved at organiſere Landvæſenſscommiſſionernes Forretningsomraade vil have lagt ſærlig juridiffe Forretninger ind under dem, ſaa vil der, hvad enten man bliver ſtaaende ved det igaar vedtagne Forſlag af Udvalgets Fleertal, iſølge hvilket det bliver Amtsraadene, der udnævne Landvæſenſscommiſſionerne, eller der deri ſkeer en Modification, meget let blive en Diſpoſition hos den Autoritet, der ſkal udnævne Landvæſenſscommiſſairerne, til at ſee paa, at de have nogen juridiff Dannelſe. Jeg vil fremhæve dette navnlig for de Herrer, der igaar have udtalt en Miſfor nøiſe, om hvis Berettigelſe eller Ikke-Berettigelſe jeg iøvrigt aldeles ikke ſkal udtale mig, med, at der er ſaa mange Landvæſenſscommiſſairer paa Derne, der ere Godsforvaltere. Det er Mænd, der navnlig under de tidligere Forhold, og vel ogſaa tildeels endnu have en viſ juridiff Dannelſe, og hvis Fleertallets Forſlag vedtages, maa det derfor beſtryktes, at den Autoritet, der for Fremtiden ſkal udnævne Landvæſenſscommiſſairer, vil have en viſ Tilbøielighed til at ſee paa, at om ikke alle, ſaa dog ikke ſaa ganſke ſaa af Landvæſenſscommiſſairerne i et Diſtrikt have nogen juridiff Dannelſe, og ſaaledes ſom Forholdene ere herpaa Derne, vilde de derved meget let blive ledede til at lade deres Valg falde paa Godsforvaltere. Dette troer jeg har en viſ praktiff Betydning med Henſyn til det foreliggende Spørgſmaals Afgjørelſe.

Alberti: Jeg maa gjøre Thinget opmærksom paa, at efter det Kjendſkab, jeg har til Sagførelſe, vil Udvalgets Mindretals Forſlag medføre større Bekoſtninger for Parterne end Fleertallets Forſlag. Naar en Part ſkal have en Sag for Landvæſenſscommiſſionen, kan han møde uden Sagfører, thi Commiſſionen ſkal vejlede ham, og han behøver alſaa ikke at betale Salair til en Sagfører; ſkal Parten derimod føre et Vidneforhør for den ordinaire Ret, ſaa maa Dommeren ikke vejlede ham, og derſom han ikke ſelv er juridiff kyndig eller forfaren i Rettergangſager, ſaa er han nødt